
Lezing “De dam die dijk genoemd wordt”

De Afsluitdijk

Op 14 juni is het precies 100 jaar geleden dat koningin Wilhelmina de Zuiderzeewet tekende. Dat was het begin van een groots waterbouwkundig werk waar Nederland tot op de dag van vandaag van profiteert en ook in de toekomst zal deze dijk, die in feite een dam is, niet meer weg te denken zijn.

Voordat de wet getekend werd hadden al veel plannen de revue gepasseerd, sommige realistisch

andere absoluut niet uitvoerbaar. De lezing laat een aantal van deze plannen zien, te beginnen bij het eerste plan uit 1667 van Hendric Stevin. Als al deze plannen keer op keer schipbreuk lijdten komen een aantal wijze mannen tot de oprichting van de Zuiderzeevereniging. Deze vereniging geeft opdracht tot het maken van een gedegen studie van de mogelijkheden tot afsluiting en inpoldering van de Zuiderzee, de Waddenzee en de Lauwerszee. De studie, grotendeels uitgevoerd door Ir. Cornelis Lely, laat een gedegen en goed uitvoerbaar plan zien dat vele voordelen voor heel Nederland biedt. De grote overstromingen in januari 1916 geven het laatste duwtje dat nodig is om tot de wet te komen. Als op 28 mei 1932 het laatste gat gedicht wordt is Nederland veel beter beschermd tegen de zee, ontstaat een groot zoetwaterbekken, kunnen op eenvoudiger wijze polders met vruchtbaar land worden gerealiseerd en is een snelle verbinding tussen Friesland en Noord-Holland mogelijk.

Onderwerpen

De lezing behandelt de volgende onderwerpen:

- De (eerste) plannen voor afsluiting en drooglegging van de Zuiderzee. De grote droogleggingen in de 17^e eeuw inspireren plannenmakers om ook de Zuiderzee en de Waddenzee in te polderen.
 - De Zuiderzeevereniging. Door particulier initiatief komt er een degelijk en uitvoerbaar plan tot stand
 - Cornelis Lely. Ingenieur en staatsman. Hij zal zijn hele leven ijveren voor de aanleg van de Afsluitdijk en het droogleggen van vruchtbare stukken grond.
 - De wet van 1918. De watersnood ramp van 13 januari 1916 gaf het laatste zetje om tot de Zuiderzeewet te komen.
 - De dijk groeit. Het bouwen van de kunstwerken, de constructie van de dijk en volgorde van het maken van de dijkvakken. De spoorlijn die er nooit is gekomen.
 - Veranderingen als gevolg van de dijk en de inpolderingen:
 - Gevolgen voor de flora en fauna. (Bijvoorbeeld er ontstond een enorme muggenplaag toen het IJsselmeer water zoeter werd maar er nog geen natuurlijke vijanden van de muggenlarven waren)
 - Invloed op de mensen. Vissers raakten hun baan kwijt en gingen werken in daartoe opgezette bedrijven, bijvoorbeeld een knopenfabriek.
 - Het nieuwe land. De inrichting van de polders en de selectie van de mensen die er mochten wonen en werken.
 - De invloed van defensie op de plannen en de uitvoering van de dijk. In mei 1940 houdt het leger op de Afsluitdijk de Duitsers tegen tot de capitulatie.
 - De toekomst van de Afsluitdijk.
-

De spreker

Jan van Rijn is in 1949 geboren in Breezand, een klein plaatsje in de Anna Paulownapolder in de kop van Noord-Holland. Jan's vader had veel belangstelling voor de afsluitdijk. Toen het laatste gat in de dijk werd gesloten in 1932 was hij 15½ jaar oud en heeft ongetwijfeld via de krant en mogelijk het Polygoon Journaal deze gebeurtenis meegekregen. Later nam hij zijn kinderen vaak mee op de fiets naar het voormalig eiland Wieringen via de zogenoemde korte afsluitdijk. Als er familie of kennissen met een auto kwamen dan zorgde Pa Van Rijn er voor dat er een tochtje gemaakt kon worden naar het monument op de afsluitdijk. Ondertussen verhalend wat hij wist van de aanleg van de dijk.

Opzet van de lezing

De lezing wordt ondersteund door veel (oude) foto's, videobeelden en animaties van en over de dijk en de polders.

Duur van de lezing

De lezing duurt, buiten een pauze, ongeveer 1 ½ uur.

Een kortere versie is ook mogelijk, echter dan kunnen niet alle onderwerpen worden behandeld of zullen slechts summier worden aangetipt.

Jan van Rijn

Gunnerstraat 6
7595KE Weerselo
+31 6 5333 5226
E: jvanrijn@wxs.nl